

Državni zavod
za zaštitu prirode

9. Međunarodni gospodarsko – znanstveni skup o ribarstvu
„Hrvatska akvakultura u Europskoj uniji - sadašnjost i budućnost”
9. – 10. svibnja 2013. Vukovar

NATURA 2000 i ribarstvo te ugradnja mjera i uvjeta zaštite prirode u ribolovno gospodarske osnove

Dr. sc. Matija Franković

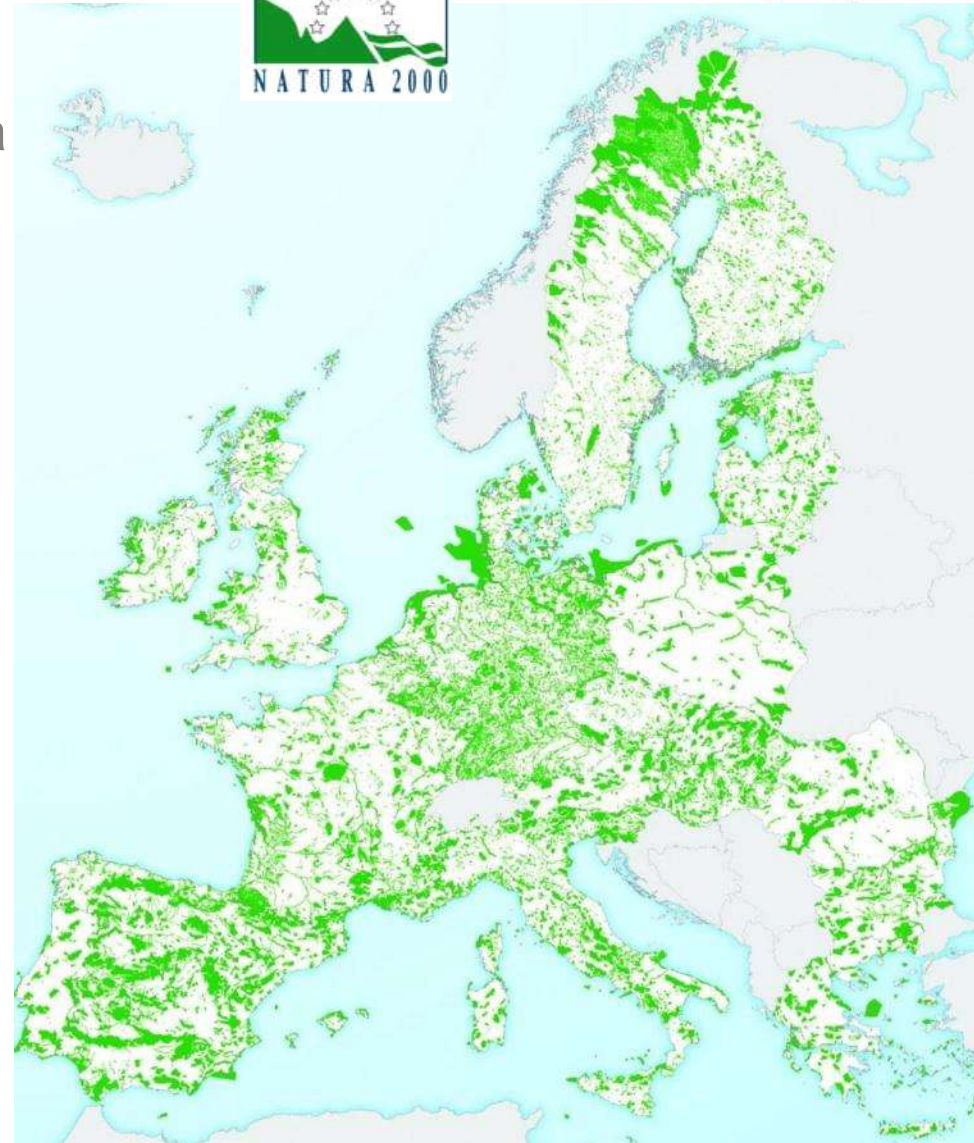
NATURA 2000

State Institute for
Nature Protection

Državni zavod
za zaštitu prirode

- NATURA 2000 je ekološka mreža EU koja obuhvaća područja važna za očuvanje europski ugroženih vrsta i staništa
- Cilj: održati ili postići povoljno stanje očuvanja (FCS) za više od 1000 ugroženih vrsta i oko 230 stanišnih tipova
- Do sada je u mrežu NATURA 2000 uključeno oko 28.000 područja na oko 18% teritorija EU što je čini najvećom mrežom očuvanih područja u svijetu

NATURA 2000 – zakonodavni okvir

Direktiva o pticama

- ptičje vrste
- SPA-ovi (Special Protection Areas – posebna područja zaštite)
- proglašava država do dana pristupa EU

Direktiva o staništima

- sve vrste osim ptica + stanišni tipovi
- pSCI-jevi (proposed Sites of Community Importance)➤
➡ SCI ➡ SAC (Special Areas of Conservation)
- predlaže država (pSCI) - usvaja EK (SCI) - proglašava država (SAC)

SPA+ SAC = NATURA 2000

- Odabir područja temelji se isključivo na **znanstvenim kriterijima** koji su jednaki za sve zemlje članice

Mehanizmi očuvanja područja NATURA 2000

(uključuju socio-ekonomske čimbenike)

Upravljanje

- Države utvrđuju mjere koje po potrebi uključuju odgovarajuće **planove upravljanja**, posebno namijenjene NATURA područjima ili integrirane u druge razvojne planove te odgovarajuće **zakonske, administrativne ili ugovorne mjere** koje odgovaraju ekološkim uvjetima stanišnih tipova iz Dodatka I. i vrsta iz Dodatka II. koji su prisutni na tim područjima.

Ocjena prihvatljivosti

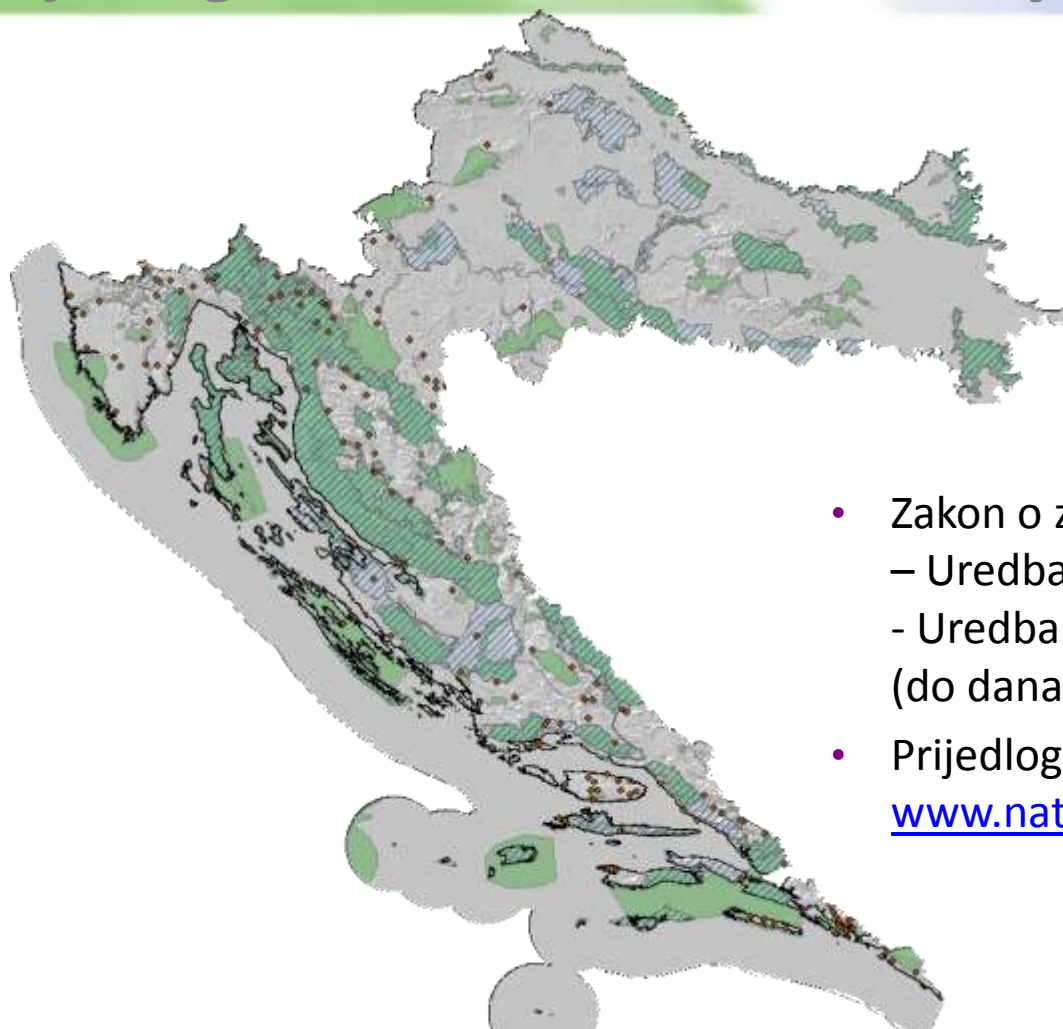
- Svaki plan ili zahvat koji sam ili u kombinaciji s drugim planovima/zahvatima može imati bitan utjecaj na NATURA područje s obzirom na ciljeve njegova očuvanja, podliježe ocjeni prihvatljivosti
- Mogućnost utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa

Prijedlog NATURA 2000 u Hrvatskoj

State Institute for
Nature Protection

Državni zavod
za zaštitu prirode

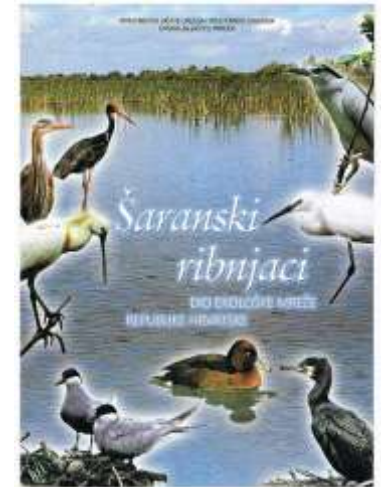

- Zakon o zaštiti prirode
 - Uredba o ekološkoj mreži RH (2007)
 - Uredba o područjima NATURA 2000 (do dana pristupa EU)
- Prijedlog priredio DZZP (prosinac 2012)
www.natura2000.hr

	Površina kopna RH (km ²)	% kopna RH	Površina teritorijalno more RH (km ²)	% teritorijalno more RH	Ukupna površina RH (km ²)	% ukupne površine RH	Broj područja Natura 2000
pSCI	16203,12	28,63	4947,78	15,64	21150,90	23,98	754
SPA	17138,49	30,28	1047,65	3,31	18186,14	20,61	38
Natura 2000	20897,32	36,92	5249,25	16,60	26146,57	29,64	792

Šaranski ribnjaci u zaštiti prirode

- **Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (1999, 2008)**
 - strateški cilj: Omogućiti opstanak poluintenzivnog i/ili ekstenzivnog uzgoja na šaranskim ribnjacima, kao preduvjet održanja njihove ornitološke vrijednosti
 - prioritetni akcijski plan: izraditi program poticanja ekstenzivne/poluintenzivne šaranske proizvodnje na ribnjacima značajnim za zaštitu prirode.
 - **Ekološka mreža RH** – uključuje sve ribnjake važne za zaštitu prirode
 - **Prijedlog NATURA 2000** – uključuje sve ribnjake važne za zaštitu prirode
-

Šaranski ribnjaci u prijedlogu NATURA 2000

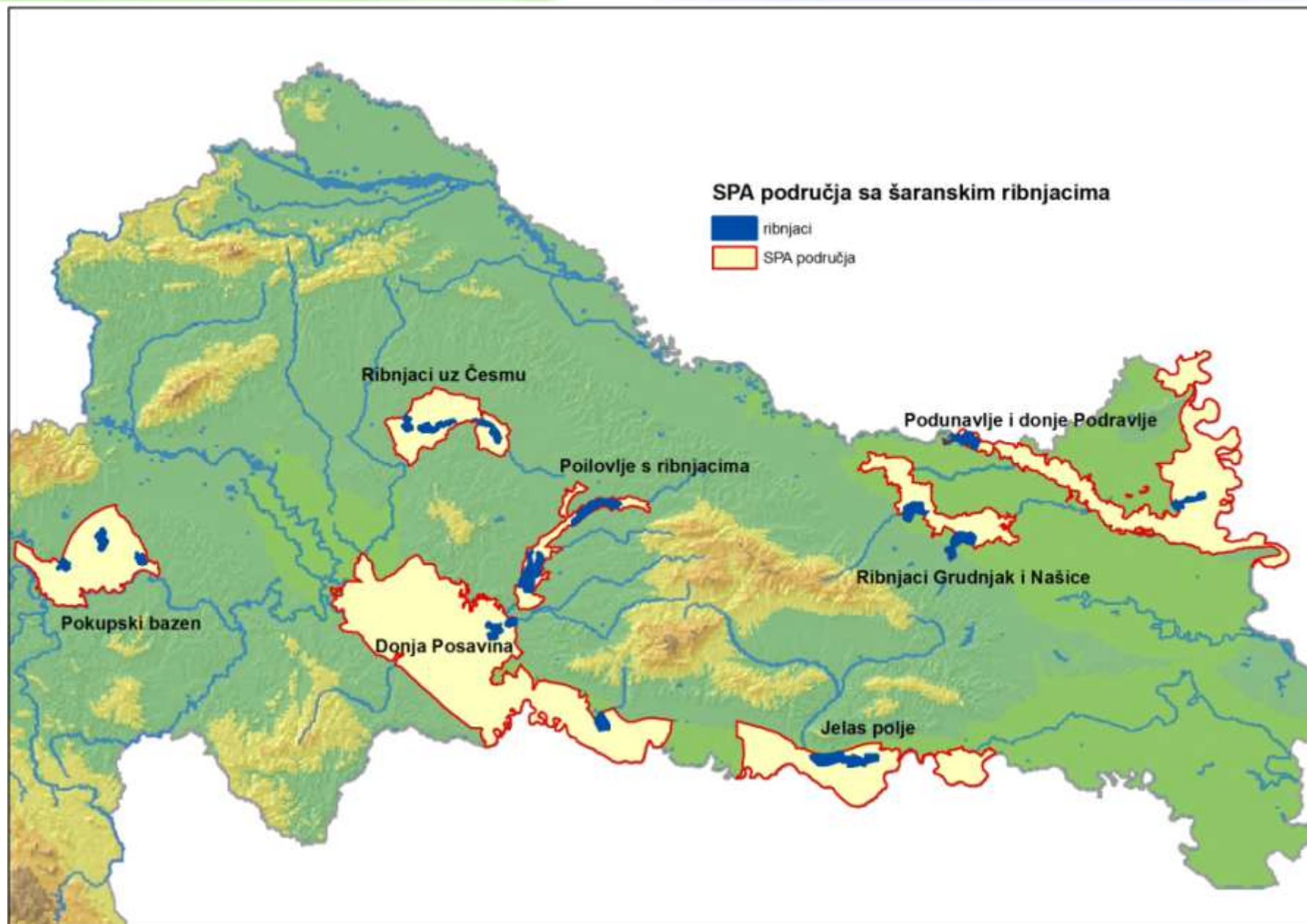
- Nalaze se unutar područja važnih za ptice (SPA)
- Predstavljaju područja važna za druge vrste i staništa (pSCI)
- Za održanje vrijednosti sa stanovišta zaštite prirode nužno je održati proizvodnju na ekstenzivni/poluintenzivni način
- primjer „*win-win*” situacije za prirodu i gospodarstvo

NATURA 2000 – SPA-ovi

State Institute for
Nature Protection

Državni zavod
za zaštitu prirode

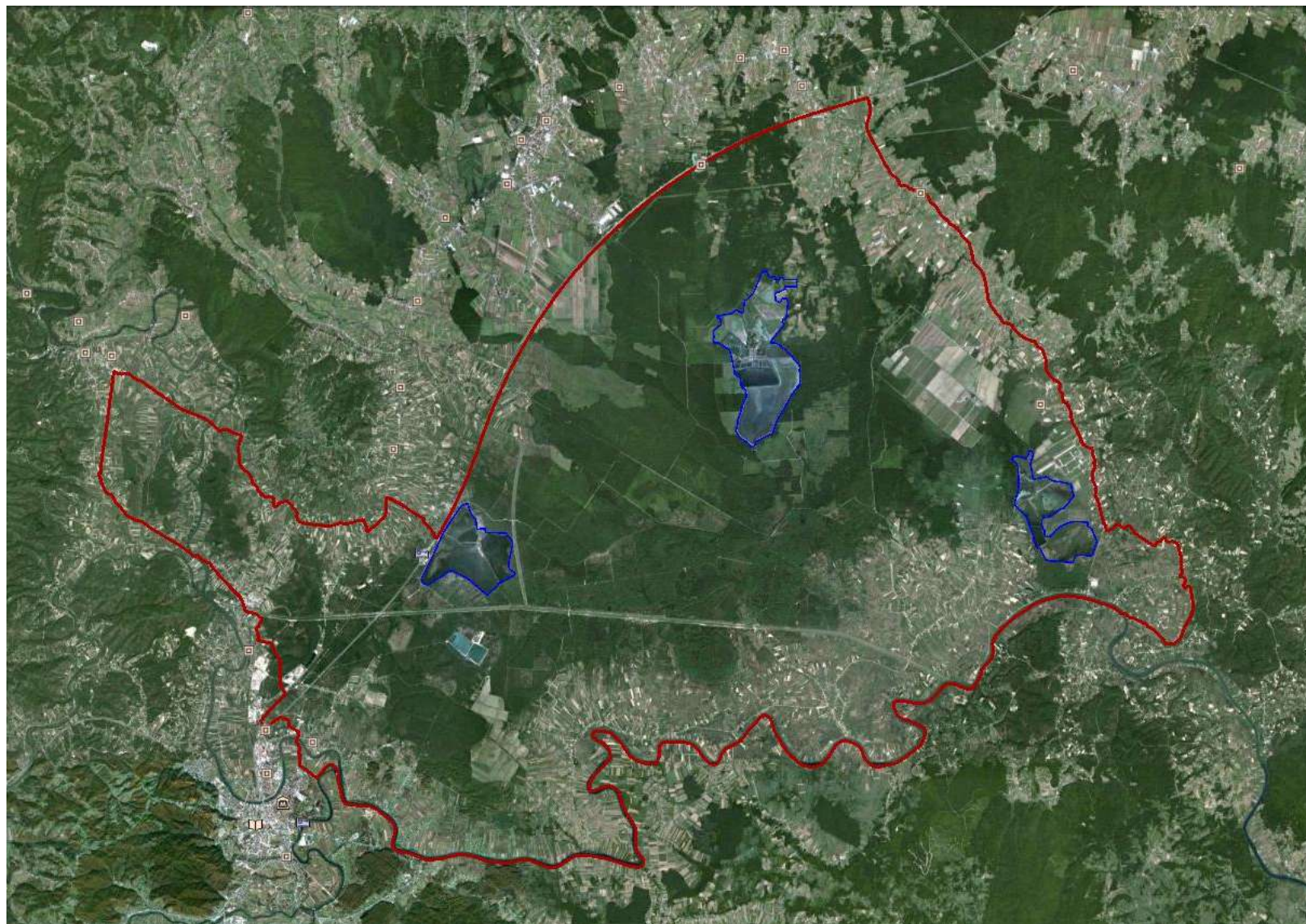

SPA Pokupski bazen

State Institute for
Nature Protection

Državni zavod
za zaštitu prirode

Acrocephalus melanopogon	crnoprugasti trstenjak		P	
Alcedo atthis	vodomar	G		
Aquila pomarina	orao kliktaš	G		
Ardea purpurea	čaplja danguba		P	
Ardeola ralloides	žuta čaplja		P	
Asio flammeus	sova močvarica	G		
Aythya nyroca	patka njorka	G	P	
Botaurus stellaris	bukavac	G	P	Z
Chlidonias hybridus	bjelobrada čigra	G		
Chlidonias niger	crna čigra		P	
Ciconia ciconia	roda	G		
Ciconia nigra	crna roda	G	P	
Circus aeruginosus	eja močvarica	G		
Circus cyaneus	eja strnjarica			Z
Circus pygargus	eja livadarka	G		
Crex crex	kosac	G		
Dendrocopos medius	crvenoglavi djetlić	G		
Dendrocopos syriacus	sirijski djetlić	G		
Dryocopus martius	crna žuna	G		
Egretta alba	velika bijela čaplja		P	Z
Egretta garzetta	mala bijela čaplja		P	
Ficedula albicollis	bjelovrata muharica	G		
Grus grus	ždral		P	
Haliaeetus albicilla	štekavac	G		
Ixobrychus minutus	čapljica voljak	G	P	
Lanius collurio	rusi svračak	G		
Lanius minor	sivi svračak	G		
Luscinia svecica	modrovoljka		P	
Milvus migrans	crna lunja	G		
Nycticorax nycticorax	gak		P	
Pernis apivorus	škanjac osaš	G		
Philomachus pugnax	pršljivac		P	
Picus canus	siva žuna	G		
Platalea leucorodia	žličarka		P	
Porzana parva	siva štijoka	G		
Porzana porzana	riđa štijoka	G		
Sterna hirundo	crvenokljuna čigra			
Strix uralensis	jastrebača	G		
Sylvia nisoria	pjegava grmuša	G		
Tringa glareola	prutka migavica		P	

sve redovite selice

SPA Pokupski bazen – ciljne vrste ptica

pSCI Ribnjaci Crna Mlaka

State Institute for
Nature Protection

Državni zavod
za zaštitu prirode

HR2000449

Ribnjaci Crna Mlaka

CILJNE VRSTE (Dodatak II HD)

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv
<i>Bombina variegata</i>	žuti mukač
<i>Emys orbicularis</i>	barska kornjača
<i>Lutra lutra</i>	vidra
<i>Marsilea quadrifolia</i>	četverolisna raznorotka

CILJNE VRSTE (Nacionalno važne vrste)

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv
<i>Epitheca bimaculata</i>	proljetna narančica

CILJNA STANIŠTA (Dodatak I HD)

Natura kod	Stanište naziv
3130	Amfibijska staništa Isoeto-Nanojuncetea

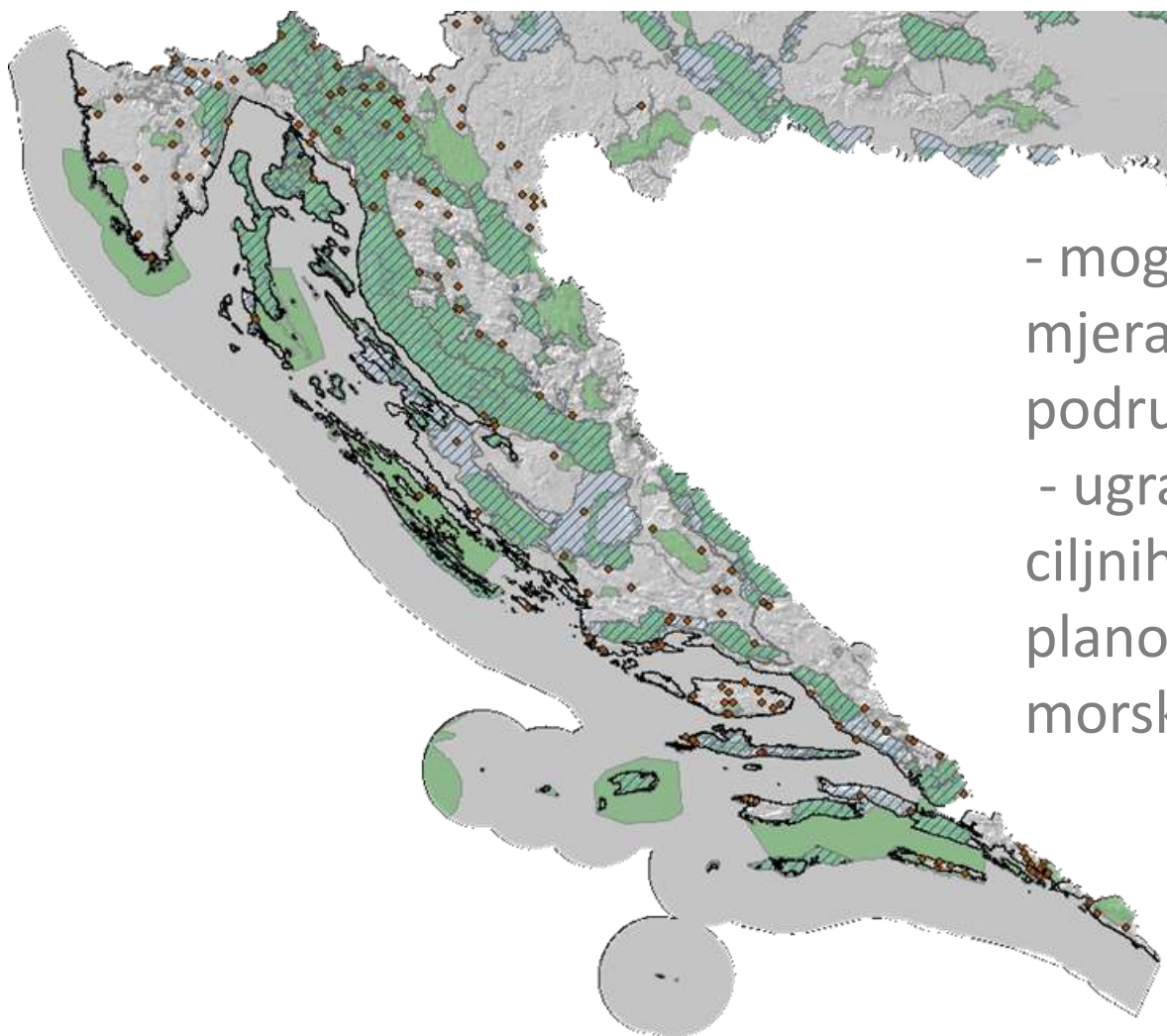

Što donosi NATURA 2000?

- Propisivanje **osnovnih mjera očuvanja ciljnih vrsta ptica** za SPA-ove (pravilnik, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode uz suglasnost Ministarstva poljoprivrede – u izradi, donijeti do dana pristupa EU)
- Izrada **planova upravljanja** – nije obvezna, ali je poželjna; izrada jedinstvenog akcijskog plana za šaranske ribnjake?
 - temelj u NSAP-u; mogućnost financiranja iz EU fondova
 - LIFE+
- Ugrađivanje uvjeta zaštite prirode u gospodarske planove (ocjena planova); ocjena prihvatljivosti zahvata
- Mogućnosti razvoja eko-turizma i vezanih sadržaja
- Mogućnosti certificiranja proizvoda (ekološka proizvodnja + NATURA 2000)

- Osiguravanje **sredstva za poticaje** ribnjačarstvima za održavanje ornitološke vrijednosti šaranskih ribnjaka iz EU fondova:
 - Europski fond za ribarstvo (EFF) – aqua-environment
 - Fond za ruralni razvoj (EAFRD) – agri-environment
 - NATURA payments
- **PREDUVJET:** predvidjeti ove mjere u nacionalnim operativnim programima za ribarstvo i za ruralni razvoj
- **Poticaji**– po jedinici ekstenzivno/poluintenzivno gospodarene površine
 - izračuni – ovisno o vrijednosti ribnjaka za prirodu (zaštićeno područje, postojanje kolonija ptica i sl.) i eventualnim ograničenjima u gospodarenju

- mogućnost provođenja mjera kroz PU za N2K područja
- ugrađivanje mjera očuvanja ciljnih vrsta i staništa u planove upravljanja u morskom ribarstvu

- Mjere uključuju i one definirane legislativom u zaštiti prirode i one definirane kroz CFP - EU Regulativa 1967/2006 o mjerama upravljanja u svrhu održivog korištenja ribljih resursa u Sredozemlju kroz određene mjere definira:

Zaštitu ugroženih staništa

Zaštitu ugroženih vrsta

Uspostavu zaštićenih područja u ribarstvu (*fishing protected areas*)

Određena ograničenja u korištenju alata

Razvoj i provedbu planova upravljanja

- bliski ciljevi prirode i ribarstva
- potrebna bliska suradnja sektora, posebice u planiranju mjera i izradi PU
- prikupljanje i razmjena podataka (npr. karta morskih staništa, riblji resursi, bycatch...)
- participativni pristup!

Uvjeti i mjere zaštite prirode za
ribolovno gospodarske osnove

Zakon o slatkovodnom ribarstvu (NN 49/05)

Članak 33.

- gospodarska osnova izrađuje se za ribolovno područje ili ribolovnu zonu i predstavlja temeljni dokument za gospodarenje
- vrijedi najkasnije do šest godina - svakih 6 godina potrebno je izraditi reviziju, odnosno i prije ukoliko je došlo do znatnog narušavanja hidroloških i ekoloških uvjeta, kao i u slučaju pomora ribe većeg od trećine ihtiomase procijenjene gospodarskom osnovom.

126 - trenutni broj ovlaštenika ribolovnog prava/ribolovnih zona

Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08, 57/11)

Članak 123. st: *Planovi gospodarenja prirodnim dobrima sadrže mjere i uvjete zaštite prirode (npr. ribolovno gospodarske osnove)*

Članak 125.: *Planovi gospodarenja prirodnim dobrima koji obuhvaćaju zaštićeno područje i čija provedba može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže donose se uz prethodnu suglasnost Ministarstva.*

Temeljem čl. 7. točke 25.: *planovi gospodarenja prirodnim dobrima su na temelju posebnih zakona propisane planske osnove za upravljanje, gospodarenje i korištenje prirodnim dobrima u gospodarske, socijalne i ekološke namjene*

prema **Članku 37.** ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu se, za ribolovno-gospodarske osnove, provodi u postupku izdavanja uvjeta, mjera i prethodne suglasnosti sukladno članku 123., 124. i 125.

- DZZP izrađuje:
 - prijedlog mjera i uvjeta zaštite prirode koji se odnose na ukupnu biološku i krajobraznu raznolikost
 - prijedlog mjera i uvjeta zaštite prirode koji se odnose na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže
- Rješenje izdaje MZOIP

Planovi	Osnove/Programi gospodarenja šumama	Lovno gospodarske osnove/Programi uzgoja divljači	Ribolovne osnove	Ostalo (vode, HEP)	UKUPNO
Godina	Broj izrađenih stručnih podloga				
2003					
2004				2	2
2005			3		3
2006	65	263	1		329
2007	28	219			247
2008	102	125	1		228
2009	183	176	1		360
2010	94	146		1	241
2011	117	64		1	182
2012	107	39	1	1	148
SVEUKUPNO	696	1032	7	5	1740

HVALA NA PAŽNJI!

Državni zavod za zaštitu prirode

www.dzzp.hr

NATURA 2000 - Hrvatska:

www.natura2000.hr